

Początek podróży

ku gospodarce o obiegu zamkniętym

MODUŁ 1

LEAD PARTNER

PARTNERS

Agencja Rozwoju Pomorza S.A.

KLIMATOPARTNER

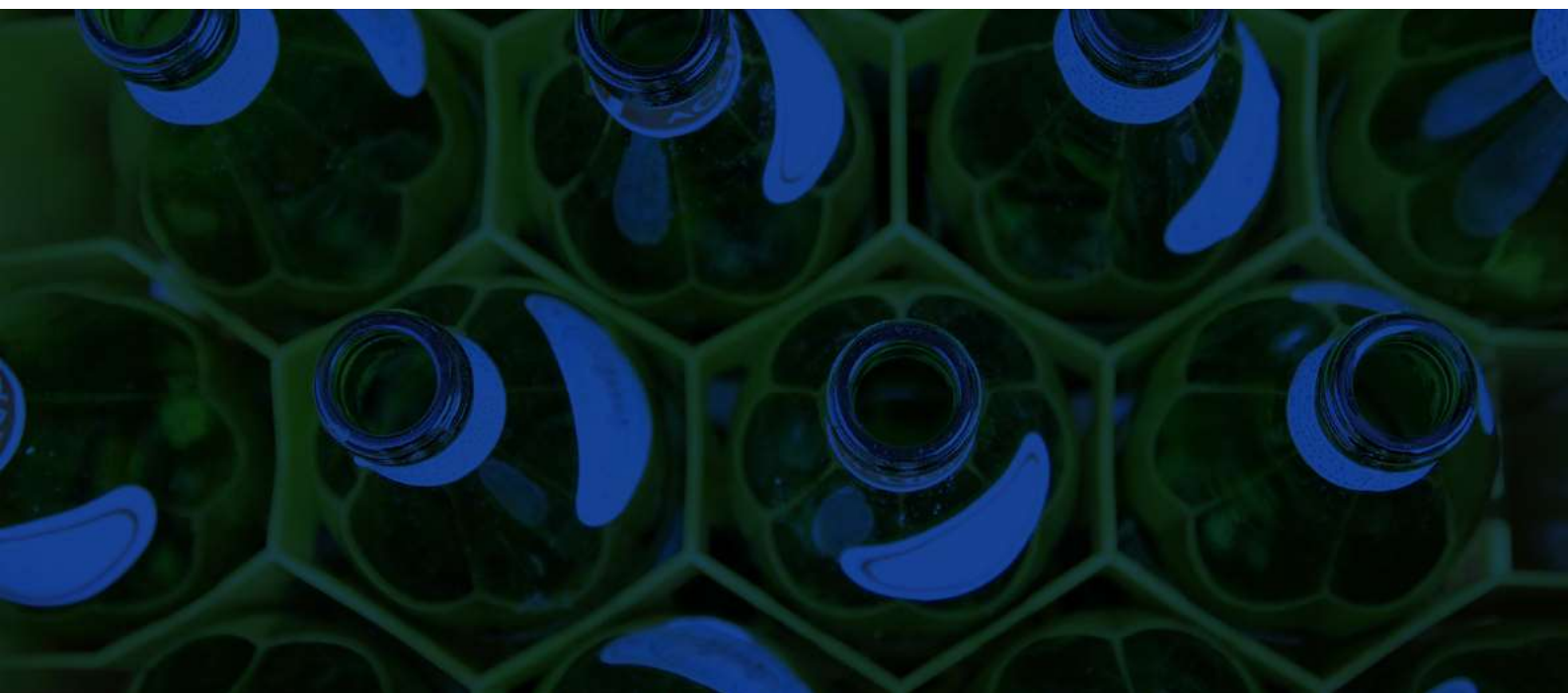
ENERGIA

energiakontrol

MAP

CRT

Linneus University

CIRTCINNO

WPROWADZENIE DO GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Podstawowe pojęcia i definicje

Gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ) jest jednym z kluczowych elementów polityki Unii Europejskiej. Strategia GOZ wskazuje, że wszystkie produkty, materiały i surowce powinny pozostać w gospodarce tak długo, jak to możliwe, a wytwarzanie odpadów należy w jak największym stopniu zminimalizowane (COM nr 398, 2014, (COM nr 614, 2015)

Komisja opublikowała trzy komunikaty dotyczące GOZ:

- Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy” 2014 (COM nr 398, 2014)
- Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym 2015 (COM nr 614, 2015)
- Ramy monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym 2018 (COM nr 29, 2018)

Definicje gospodarki o obiegu zamkniętym wg Komisji Europejskiej:

- 2014: „Systemy gospodarki o obiegu zamkniętym pozwalają zachować możliwie jak najdłuższą wartość dodaną produktów i wyeliminować odpady”. Źródło: Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy” (COM nr 398, 2014);
- 2015: Gospodarka o obiegu zamkniętym to gospodarka, „w której wartość produktów, materiałów
- i zasobów w gospodarce jest utrzymywana tak długo, jak to możliwe, a wytwarzanie odpadów ograniczone do minimum”. Źródło: Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym (COM nr 614, 2015)

GOZ to strategia, która:

- przyspiesza wzrost gospodarczy bez zwiększania konsumpcji zasobów,
- głęboko zmienia łańcuchy produkcyjne i nawyki konsumpcyjne,
- na nowo projektuje systemy przemysłowe na poziomie systemu.

W gospodarce opartej na recyklingu materiały są ponownie wykorzystywane. Np. odpady szklane są wykorzystywane do produkcji nowego szkła, a odpady papierowe – do wytwarzania nowego papieru. Aby zapewnić, że w przyszłości wystarczy nam surowców do produkcji żywności, schronienia, ogrzewania i zaspokojenia innych potrzeb, nasza gospodarka musi przejść na obieg zamknięty. Oznacza to zapobieganie marnotrawstwu poprzez zwiększenie wydajności produktów i materiałów oraz ich ponowne wykorzystywanie. Jeśli potrzebne są nowe surowce, należy je pozyskiwać w sposób zrównoważony, aby środowisko naturalne i ludzkie nie uległy zniszczeniu .

CELE

Moduł I. Wprowadzenie do GOZ

Cele: przedstawienie założeń, koncepcji, podstawowych aktów prawnych, dobrych praktyk dotyczących wdrażania rozwiązań GOZ, prezentacja modeli: ReSolve oraz Europejskiej platformy współpracy w zakresie gospodarce o obiegu zamkniętym.

Moduł II. Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – model i dobre praktyki

Cele: prezentacja zrównoważonego podejścia w branży turystycznej w kontekście ekonomicznym, środowiskowym i społecznym, co ma służyć skutecznemu wdrożeniu założeń GOZ w przedsiębiorstwach, zwłaszcza małych i średnich; przykłady praktyk w firmach działających w tej branży.

Moduł III. Narzędzia i instrumenty wspierające wdrożenie gospodarki o obiegu zamkniętym

Cele: prezentacja narzędzi i praktyk wspierających ocenę modelu gospodarki o obiegu zamkniętym w turystyce, przykłady klasyfikacji i certyfikacji GOZ w turystyce, prezentacja narzędzia EREK (ang. European Resource Efficiency Knowledge Center, Europejskie Centrum Wiedzy o Efektywności Zasobów), które ma służyć lepszemu wykorzystaniu surowców w gospodarce wodnej, materiałowej, odpadów oraz energii.

Cel: podnoszenie wiedzy, kształtowanie postaw i mobilizowanie MŚP z branży turystycznej do wdrażania idei GOZ.

TEMAT

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO NA TEMAT GOZ

Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy” 2014 (COM nr 398, 2014)

W pierwszym komunikacie KE z 2014 r. Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy” (COM nr 398, 2014) Komisja podkreśliła, że bardziej efektywne wykorzystanie odpadów może przynieść znaczce korzyści ekonomiczne krajom członkowskim UE, w tym Polsce. W takim modelu gospodarki wartość dodana produktów jest utrzymywana tak długo, jak to możliwe, a wytwarzanie odpadów ograniczone do minimum. Ponadto, zasoby w obrębie gospodarki są zachowane, kiedy cykl życia produktu dobiega końca, co pozwala na ich ponowne wielokrotne wykorzystanie w sposób produktywny i tworzy w ten sposób kolejną wartość. Przejście na gospodarkę o bardziej zamkniętym obiegu wymaga zmian w całym łańcuchu wartości, od fazy projektowania produktu do nowych modeli biznesowych

i rynkowych, od nowych sposobów przekształcania odpadów w zasoby do nowych zachowań konsumentów. Wiąże się to z kompletną zmianą systemową oraz innowacjami nie tylko w technologiach, ale również w organizacji, społeczeństwie, metodach finansowania i polityce. Nawet w gospodarce, która w dużym stopniu opiera się na obiegu zamkniętym, pozostanie pewien element linearności, ponieważ istnieje zapotrzebowanie na zasoby dotąd nieeksploatowane, a także usuwa się odpady resztkowe (COM nr 398, 2014):

Podjęcia z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym zakładają minimalizację odpadów na poziomie projektowania i standardowo obejmują innowacje w całym łańcuchu wartości, a nie tylko rozwiązania na koniec cyklu życia produktu. Mogą na przykład uwzględniać: (COM nr 398, 2014):

- ograniczenie ilości materiałów wymaganych do świadczenia konkretnej usługi (ograniczenie wagi);
- przedłużenie okresu użytkowania produktów (trwałość);
- ograniczenie zużycia energii i materiałów na etapach produkcji i użytkowania (efektywność);
- ograniczenie wykorzystania materiałów niebezpiecznych lub trudnych do recyklingu w produktach
- i procesach produkcji (substytucja);
- stworzenie rynków dla surowców wtórnych (recyklatów) (w oparciu o normy, zamówienia publiczne itd.);
- projektowanie produktów łatwiejszych do utrzymania, naprawy, modernizacji, przerobienia lub recyklingu (ekoprojekt);
- rozwój koniecznych usług dla konsumentów w danym obszarze (konserwacje/naprawy itd.);
- zachęcanie konsumentów do ograniczania odpadów i wysokiej jakości segregacji oraz wspieranie tych działań;
- zachęcanie do segregacji i stosowanie systemów zbiórki minimalizujących koszty recyklingu oraz ponownego wykorzystania;
- ułatwianie grupowania działań mających na celu zapobieganie przeznaczaniu produktów ubocznych na odpady (symbioza przemysłowa) oraz
- stymulowanie warunków sprzyjających szerszym i lepszym wyborom konsumentów za sprawą usług dzierżawy, wynajmu lub współużytkowania, stanowiących alternatywę dla posiadania produktów na własność, przy jednoczesnym zabezpieczeniu interesów konsumentów (pod względem kosztów, ochrony, informacji, warunków umownych, aspektów dotyczących ubezpieczenia itd.).

1.1.2. ZAMKNIĘCIE OBIEGU – PLAN DZIAŁANIA UE DOTYCZĄCY GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM 2015

W 2015 r. Komisja Europejska przyjęła ambitny pakiet na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, aby stymulować przejście gospodarek państw członkowskich UE na ten model, a tym samym zwiększyć globalną konkurencyjność, promować zrównoważony wzrost gospodarczy i tworzyć nowe miejsca pracy (COM nr 614, 2015). Gospodarka o obiegu zamkniętym zwiększy konkurencyjność UE, chroniąc przedsiębiorstwa przed niedoborem zasobów i niestabilnością cen, dając nowe możliwości biznesowe oraz innowacyjne, wydajniejsze sposoby produkcji i konsumpcji. Przyczyni się ona do powstania lokalnych miejsc pracy dla osób o różnych kwalifikacjach oraz stworzy możliwości dla integracji i spójności społecznej. Jednocześnie przyczyni się do oszczędności energii i pozwoli uniknąć nieodwracalnych szkód spowodowanych wykorzystywaniem zasobów na poziomie przewyższającym zdolność Ziemi do odnowienia ich pod względem klimatu i różnorodności bio-

logicznej oraz zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody. Niedawno opublikowane sprawozdanie zwraca również uwagę na bardziej ogólne korzyści, jakie płyną z gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym obniżenie obecnych poziomów emisji dwutlenku węgla. Działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym są zatem ściśle związane z głównymi priorytetami UE, takimi jak zatrudnienie i wzrost gospodarczy, harmonogram inwestycji, klimat i energia, agenda społeczna i innowacje przemysłowe oraz z globalnymi wysiłkami na rzecz zrównoważonego rozwoju (COM nr 614, 2015).

Produkcja

GOZ zaczyna się na samym początku życia produktu. Zarówno faza projektowania, jak i procesy produkcyjne mają wpływ na pozyskiwanie i wykorzystanie zasobów oraz wytwarzanie odpadów przez cały okres użytkowania produktu.

Projekt produktu

Dzięki lepszemu projektowaniu produktów mogą być trwalsze lub łatwiejsze do naprawy, modernizacji czy regeneracji. Może pomóc podmiotom zajmującym się recyklingiem w demontażu produktów w celu odzyskania cennych materiałów i komponentów. Generalnie może przyczynić się do zaoszczędzenia cennych zasobów. Jednak obecne sygnały rynkowe wydają się niewystarczające, by stało się to możliwe, głównie dlatego, że interesy producentów, użytkowników i podmiotów zajmujących się recyklingiem są rozbieżne. Ważne jest zatem, aby zachęcić do lepszego projektowania produktów, przy jednoczesnym zachowaniu funkcjonowania jednolitego rynku i konkurencji oraz umożliwianiu innowacji

- Komisja w swoich przyszłych pracach w ramach dyrektywy w sprawie ekoprojektu będzie rozpowszechniać możliwości naprawy i modernizacji, trwałość i możliwość recyklingu produktów, opracowując dotyczące produktów wymogi istotne dla gospodarki o obiegu zamkniętym w odpowiednich przypadkach
- i z uwzględnieniem specyfiki różnych grup produktów. Sposób, w jaki cel ten będzie realizowany zostanie przedstawiony w planie działań w dziedzinie ekoprojektu na lata 2015-2017. Komisja Europejska wkrótce przedstawi również wymogi dotyczące ekoprojektu dla wyświetlaczy elektronicznych.
- Zmienione wnioski ustawodawcze w sprawie odpadów stwarzają zachętę gospodarczą do lepszego projektowania produktu w drodze przepisów dotyczących rozszerzonej odpowiedzialności producenta.
- Komisja przeanalizuje warianty i działania pod kątem ich wkładu w gospodarkę o obiegu zamkniętym w taki sposób, by nadać bardziej spójne ramy polityczne różnym obszarom prac w trakcie tworzenia unijnej polityki produktu.

PROCESY PRODUKCJI

Nawet w przypadku produktów lub materiałów zaprojektowanych w sposób inteligentny nieefektywne wykorzystanie zasobów w procesach produkcyjnych może prowadzić do utraty możliwości biznesowych i wytworzenia znacznej ilości odpadów.

- Komisja będzie podawać wskazówki dotyczące najlepszych praktyk w zakresie gospodarowania odpadami
- i efektywnego gospodarowania zasobami w sektorze przemysłowym w dokumentach referencyjnych dotyczących najlepszych dostępnych technik (BREF) oraz wyda wytyczne i będzie upowszechniać najlepsze praktyki w zakresie odpadów górniczych.
- Komisja proponuje (w zmienionych wnioskach ustawodawczych w sprawie odpadów), aby doprecyzować zasady dotyczące produktów ubocznych, ułatwić symbiozę przemysłową i umożliwić tworzenie równych warunków działania w całej UE.

Konsumpcja

Wybory dokonywane przez miliony konsumentów mogą wspierać rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym lub go utrudniać. Te decyzje zależą od informacji, do których dostęp mają konsumenci, asortymentu i cen oferowanych produktów oraz istniejących ram regulacyjnych. Ten etap ma również kluczowe znaczenie dla zapobiegania powstawaniu odpadów z gospodarstw domowych i ograniczenia go.

Komisja w swoich pracach dotyczących ekoprojektu w szczególności rozważy wprowadzenie proporcjonalnych wymogów dotyczących dostępności informacji w odniesieniu do napraw i części zamiennych oraz kwestie uwzględniania informacji na temat trwałości produktu w przyszłych środkach dotyczących etykietywania energoeficznego.

- W zmienionych wnioskach dotyczących odpadów Komisja przedstawi nowe zasady, które mają zachęcać do ponownego użycia produktów.
- Komisja podejmie działania na rzecz lepszego egzekwowania gwarancji dotyczących produktów materialnych i przeanalizuje możliwe sposoby poprawy sytuacji, a także zajmie się problemem fałszywych twierdzeń dotyczących ekologiczności.
- Komisja przygotuje niezależny program badań w ramach programu „Horyzont 2020” celem pomocy przy określaniu problemów związanych z potencjalnym celowym skracaniem cyklu życia produktów. W prace te zostaną zaangażowane odpowiednie zainteresowane strony.
- Komisja podejmie działania w zakresie zielonych zamówień publicznych, podkreślając aspekty gospodarki
- o obiegu zamkniętym w nowych lub zmienionych kryteriach, wspierając większy udział zielonych zamówień publicznych i dając dobry przykład swoich zamówień publicznych i finansowania UE.

GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Gospodarowanie odpadami odgrywa zasadniczą rolę w gospodarce o obiegu zamkniętym: określa ono, w jaki sposób stosuje się hierarchię odpadów w praktyce w UE. Hierarchia odpadów ustanawia kolejność według pierwszeństwa: od zapobiegania powstawaniu, przygotowania do ponownego użycia, recyklingu i odzysku energii aż po unieszkodliwianie, takie jak składowanie odpadów.

Zasada ta ma na celu zachęcenie do korzystania z opcji przynoszących najlepszy ogólny skutek środowiskowy. Sposób, w jaki zbieramy odpady i nimi zarządzamy może prowadzić do wysokich wskaźników recyklingu i sprawić, że cenne materiały będą trafiły z powrotem do gospodarki, lub może skutkować niewydajnym systemem, w którym większość nadających się do recyklingu odpadów trafia na składowiska lub do spalarni, co może mieć szkodliwe skutki dla środowiska i powodować znaczne straty gospodarcze. Aby osiągnąć wysoki poziom odzyskiwania materiałów, należy koniecznie przestać organom publicznym, przedsiębiorstwom i inwestorom długoterminowe sygnały, a także stworzyć sprzyjające warunki na poziomie UE, obejmujące konsekwentne egzekwowanie istniejących zobowiązań.

Wraz z niniejszym planem działania Komisja przyjmuje zmienione wnioski ustawodawcze dotyczące odpadów, obejmujące w szczególności:

- długoterminowe cele w zakresie recyklingu odpadów komunalnych i opakowaniowych oraz ograniczenie składowania odpadów,
- przepisy w celu promowania szerszego wykorzystania instrumentów ekonomicznych,
- ogólne wymagania dotyczące rozszerzonej odpowiedzialności producenta,
- uproszczenie i ujednoczenie definicji i metod obliczania

oraz zintensyfikuje współpracę z państwami członkowskimi w celu poprawy gospodarowania odpadami w terenie, m.in. w celu uniknięcia nadwyżki zdolności przetwarzania odpadów reszkowych. Komisja będzie wspierać państwa członkowskie i regiony, by inwestycje w ramach polityki spójności w sektorze odpadów przyczyniały się do wspierania celów UE dotyczących odpadów i opierały się na unijnej hierarchii postępowania z odpadami.

RAMY MONITOROWANIA GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM 2018 (COM NR 29, 2018)

Przejsie na gospodarke o obiegu zamknietym stanowi wyjatkowa szanse na przeksztaicenie i zapewnienie bardziej zrównowazonego rozwoju naszej gospodarki, lepsza realizacja celow w dziedzinie klimatu i ochronę swiatowych zasobow, tworzenie lokalnych miejsc pracy oraz uzyskanie przez Europe

przewagi konkurencyjnej w swiecie, w ktorym zachodza glębokie przemiany. Ramy monitorowania maja na celu mierzenie postepu dzialan na rzecz gospodarki o obiegu zamknietym w taki sposob, aby uwzględnic rózne jej wymiary na wszystkich etapach cyklu zycia zasobow, produktow i uslug. Nie

ma jednego wskaźnika, który służyłby do pomiaru GOZ. Istnieje jednak wiele wskaźników, które mogą pomóc zmierzyć wyniki w kilku obszarach, bezpośrednio lub pośrednio przyczyniających się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym. Można je podzielić na 4 grupy:

1. produkcja i konsumpcja;
2. gospodarowanie odpadami;
3. surowce wtórne;
4. konkurencyjność i innowacje.

PRZYKŁADY WPROWADZENIA GOZ

Idea GOZ nie jest nową koncepcją. Wiele krajów wprowadziło ją na przykład jako strategię krajową lub główną koncepcję ochrony środowiska.

W 2002 r. Chiny oficjalnie przyjęły założenia gospodarki o obiegu zamkniętym z powodu szkód wyrządzonych środowisku i wyczerpania zasobów, do których doszło w wyniku procesów uprzemysłowienia.

21 czerwca 2017 r. rząd norweski przedstawił parlamentowi białą księgę dotyczącą polityki odpadów w gospodarce o obiegu zamkniętym, kładąc nacisk na zwiększenie ponownego wykorzystania i recyklingu.

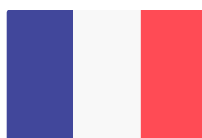

„Prowadzenie cyklu - fińska mapa drogowa w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym na lata 2016-2025” (2017)

National Programme Circular Economy Objectives:

- Circular economy in NL by 2050
- 50% reduction in use of raw materials by 2030
- Reduction
- Recycled
- Blended
- Sustainable sourced

Mapa drogowa gospodarki o obiegu zamkniętym we Francji: 50 działań na rzecz 100% gospodarki o obiegu zamkniętym (2018).

10 września 2019 r. – akceptacja mapy drogowej transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

WDROŻENIE GOZ – MODEL RESOLVE

Opracowany przez Fundację Ellen MacArthur model ReSOLVE wykorzystuje podstawowe zasady obiegu zamkniętego do następujących sześciu działań:

- regeneracja
- współdzielenie
- optymalizacja
- zamykanie obiegów
- wirtualizacja
- wymiana

Model ReSOLVE oferuje firmom narzędzie do tworzenia strategii gospodarki o obiegu zamkniętym oraz inicjatyw związanych z rozwojem. Wielu światowych liderów rynku zawdzięcza swój sukces innowacyjnym działaniom tylko w jednym z tych obszarów. Większość branż odnosi korzyści w każdym obszarze.

REGENERATE	<ul style="list-style-type: none"> Shift to renewable energy and materials Rebuild, restore, and restore health of ecosystems Restore recovered biological resources to the biosphere
SHARE	<ul style="list-style-type: none"> Share assets (eg cars, tools, appliances) Reuse/reinvent Produce for through maintenance, design for durability, reparability etc.
OPTIMIZE	<ul style="list-style-type: none"> Increase performance/efficiency of product Reduce waste in production and supply chain Leverage big data, automation, remote sensing and sharing
LOOP	<ul style="list-style-type: none"> Re-manufacture products or components Recycle materials Extend assembly Extend lifespan from organic waste
VIRTUALISE	<ul style="list-style-type: none"> Digitalise services (eg banks, CD, DVD, travel) Digitalise industry (eg online shopping)
EXCHANGE	<ul style="list-style-type: none"> Reduce and shift towards non-renewable materials Apply new technologies (eg 3D printing) Choose new production sites (eg multimodal transport)

Źródło: Raport „Ku gospodarce o obiegu zamkniętym”, Fundacja Ellen MacArthur, Rama ReSOLVE dla gospodarki o obiegu zamkniętym, <https://makewealthishistory.org/2016/09/12/the-resolve-framework-for-a-circular-economy>

Model ReSolve obejmuje sześć działań:

- **Regeneracja:** szeroki zestaw działań, które utrzymują i zwiększają biologiczny potencjał Ziemi do regeneracji, w tym przejście od paliw kopalnych do energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, rekultywacja gruntów oraz przywracanie lub ochrona ekosystemów, a także zwracanie odzyskanych zasobów biologicznych do biosfery (np. przez kompostowanie).
- **Współdzielenie:** „gospodarka dzielenia się” pokrywa się z gospodarką o obiegu zamkniętym. Współdzielenie pozwala w pełni wykorzystać towary i eliminuje marnotrawstwo
- **i powielanie.** Przeciętny europejski samochód jest używany w niewielkim zakresie (5% czasu), najczęściej bowiem stoi na parkingu lub w ogóle nie jest używany. Programy wspólnego korzystania z samochodów, wypożyczanie narzędzi lub książek z biblioteki przyczynia się do zwiększenia wartości produktów poprzez ich udostępnianie. Rynek wtórny i usługi naprawy również należą do tej kategorii, ponieważ towary wykorzystywanych w gospodarce i zapewniają, że produkty zostaną ponownie przetworzone zgodnie z potrzebami.
- **Optymalizacja:** ta zasada dotyczy ograniczenia marnotrawstwa energii i materiałów przy wytwarzaniu oraz użytkowaniu towarów. Zakłada wykorzystanie technologii po to, by zrobić jak najlepszy użytek z zasobów. Np. stosowanie nawozu destabilizuje obieg azotu w przyrodzie, ale 70% nawozu rozpylanego na rośliny ulega zmyciu lub trafia do gleby i nigdy nie jest wykorzystywane przez roślinę. Precyzyjne techniki rolnicze zapewniają dostarczenie roślinie (do korzeni) dokładnie takiej ilości nawozu, jakiej potrzebuje, minimalizując przy tym straty.
- **Zamykanie obiegów:** o ile materiały organiczne w gospodarce o obiegu zamkniętym są kompostowane, materiały nieorganiczne (lub „techniczne”) są ponownie wykorzystywane. Mogą być podane recyklingowi lub znów wykorzystane w produkcji jako surowiec wtórny. Tak czy inaczej, zasoby są przetwarzane, „zapętlane” i przywracane gospodarce, a nie marnowane na wysypisku śmieci.
- **Wirtualizacja:** jeśli korzystasz z czytelnika e-booków lub subskrybujesz platformę Netflix, bierzesz udział w wirtualizacji gospodarki. Pomyśl, ile różnych gadżetów zastąpiły aplikacje
- **w Twoim telefonie:** budziki, mapy, codzienna prasa. McKinsey zalicza do tej grupy również samochody autonomiczne (pomimo tego, że samochód jako taki nie zniknął, choć kierowca – tak).
- **Wymiana:** ostatnia kategoria dotyczy stosowania nowych technologii, modernizację lub zastąpienie starszych sposobów działania nowszymi, np. silniki elektryczne są zastępowane spalinowymi. Możemy również „wymieniać” sposoby działania, np. zrezygnować z jazdy samochodem (bez względu na to, czy jest elektryczny czy tradycyjny) na rzecz transportu publicznego czy wspólnego korzystania z samochodów osobowych.

EUROPEJSKA PLATFORMA WSPÓŁPRACY W ZAKRESIE GOSPODARCE O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Europejska platforma współpracy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (<https://circulareconomy.europa.eu/platform/en>) to „sieć sieci”, która wykracza poza działania sektorowe i podkreśla możliwości i wyzwania międzysektorowe. Platforma jest centrum gromadzenia wiedzy na temat gospodarki o obiegu zamkniętym i miejscem dialogu między zainteresowanymi stronami

Ma następującą strukturę:

filar I: dialog gromadzący opinie zainteresowanych stron;

filar II: grupa koordynacyjna, która zzesza (i) sieci/platformy związane z gospodarką o obiegu zamkniętym z udziałem wielu zainteresowanych stron; (ii) ugrupowania/organizacje przedsiębiorców, związków zawodowych i społeczeństwa obywatelskiego; (iii) sieci krajowych, regionalnych i lokalnych władz publicznych/organów oraz (iv) organizacje naukowo-badawcze, ośrodki analityczne (think-tanki), uniwersytety;

filar III: strona internetowa jako wirtualne miejsce rozpowszechniania treści

związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym, takich jak krajowe strategie i dobre praktyki; taka strona zawiera również dynamiczną bazę danych z kontaktami, opublikowane badania oraz wydarzeniami związanymi z GOZ. Komisja i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny apelują o składanie wniosków o wybór istniejących sieci (lub podobnych organizacji) na członków grupy koordynacyjnej Europejskiej platformy współpracy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym. Obecnie na Platformie umieszczono tylko 1 przypadek dotyczący turystyki w Tajlandii.

SYMBIOZA PRZEMYSŁOWA

Symbioza przemysłowa oznacza współpracę na rzecz lepszego wykorzystania surowców i racjonalnego gospodarowania odpadami w celu uzyskania bezpośrednich korzyści ekonomicznych, a także promowania ochrony środowiska. Należy podkreślić, że jest to dobrowolna współpraca różnych organizacji (przedsiębiorstw) skoncentrowanych na określonym obszarze, których głównym celem jest lepsze wykorzystanie surowców i lepsze gospodarowanie odpadami.

Według dokumentu pt. „Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym” 2015 (COM nr 614, 2015), symbioza przemysłowa oznacza, że odpady lub produkty uboczne z jednego sektora przemysłu stają się surowcem dla innego.

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM W TURYSTYCE – MODEL I ANALIZA PRZYPADKÓW

Narzędzia i praktyki dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym
(http://ec.europa.eu/environment/green-growth/tools-instruments/index_en.htm)

„Level(s)” – zrównoważone budownictwo
„Level(s)” to dobrowolne ramy sprawozdawczości dotyczące zrównoważonego budownictwa promujące, na podstawie istniejących standardów, unijne podejście do oceny efektywności środowiskowej w branży budowlanej oraz myślenie o cyklu użyteczności w odniesieniu do całego budynku.

System Weryfikacji Technologii Środowiskowych UE (ETV)
ETV to nowe narzędzie, które pomaga innowacyjnym technologiom środowiskowym wejść na rynek. Zapewnia weryfikację wydajności technologii przez strony trzecie, zdobywając zaufanie potencjalnych klientów i jednocześnie zmniejszając ryzyko technologiczne.

Ślad środowiskowy produktu (PEF) i ślad ekologiczny organizacji (OEF)
To kompleksowe narzędzia, które mierzą wpływ produktów i organizacji na środowisko i informują o tym klientów; takie podejście do oceny cyklu życia odzwierciedla istotę GOZ.

Oznakowanie ekologiczne UE
Oznakowanie ekologiczne UE to dobrowolna etykieta do identyfikacji produktów i usług, które zmniejszyły swój wpływ na środowisko w całym cyklu użyteczności; etykieta pomaga konsumentom dokonywać świadomych wyborów i nagradza producentów, którzy podejmują wysiłki na rzecz tworzenia zrównoważonych produktów.

Gospodarka o obiegu zamkniętym = łańcuch wartości = okres użytkowania

EMAS (Eco-Management Audit Scheme – Europejski System Ekozarządzania)
EMAS to oficjalny europejski instrument zarządzania środowiskiem, które pomaga firmom poprawić ich efektywność środowiskową i wykazać wysiłki zmierzające do wdrożenia praktyk zakładających redukcję zasobów, ponowne użycie produktów i recyklingu.

Zielone zamówienia publiczne

Zielone zamówienia publiczne to pożyteczny instrument gospodarki o obiegu zamkniętym, który podkreśla popyt na zielone produkty i usługi poprzez promowanie zielonych rynków i dawanie organom publicznym dobrych przykładów.

Gospodarka o obiegu zamkniętym to gospodarka o charakterze regeneracyjnym, której celem jest utrzymanie produktów, komponentów i materiałów w jak najlepszym stanie w możliwie najdłuższym czasie, z uwzględnieniem cykli technicznych i biologicznych [źródło: ISO 20400:2017, 3.1]

STANDARZY DLA TURYSTYKI W GOSPODARCE O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

<http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/TourismBEMP.pdf>

- Hotele europejskie zużywają średnio 72-519 kWh energii na m², zależnie od lokalizacji i oferowanych usług.
- Zużycie wody w zależności od standardu hotelu, wynosi średnio od 90 do 150 litrów wody na dobę na osobę.
- Typowy gość hotelowy wytwarza 1 kg odpadów dziennie. Wykazano, że domy wypoczynkowe wytwarzają najwięcej odpadów, około 6 kg na dobę na osobę!

Standardy doskonałości:

- Moc oświetlenia <10 W na m² lub zużycie energii elektrycznej do oświetlenia <25 kWh/m² rocznie, całkowite zużycie energii elektrycznej ≤ 80 kWh/m² rocznie (ogrzewana i chłodzona powierzchnia użytkowa).
- Łączne zużycie wody ≤ 94 litrów na osobę na dobę na cztero- i pięciogwiazdkowych kempingach
- z obsługą; na wszystkich innych kempingach zużycie wody wynosiło ≤ 58 litrów na osobę na dobę.
- łączna ilość wytwarzanych odpadów (posortowanych i nieposortowanych) ≤ 0,6 kg na osobę na dobę oraz odpady resztkowe przeznaczone do utylizacji ≤ 0,2 kg na osobę na dobę.

ZRÓB ZIELONY KROK

<http://ec.europa.eu/environment/emas/takeagreenstep/bemp.html>

- Powyższa strona internetowa to kopalnia informacji o tym, jak oszczędzać zasoby i przyciągnąć więcej klientów. Wszystkie duże zmiany zaczynają się od małych kroków. Warto wykonać ten pierwszy krok
- z nami.
- Zarządzanie łańcuchem dostaw – wszystkie organizacje turystyczne polegają na zewnętrznych dostawcach dóbr i usług. Oddziaływania na środowisko wynikające z produkcji i dostawy tych dóbr
- i usług mogą być znaczące w porównaniu z wpływem na środowisko wynikającym bezpośrednio
- z działań podejmowanych przez organizacje turystyczne lub zarządzanych przez takie organizacje.

EUROPEJSKIE CENTRUM WIEDZY O EFEKTYWNOŚCI ZASOBÓW

EREK jest inicjatywą Komisji Europejskiej, realizowaną przez konsorcjum organizacji, w tym Grupę Technopolis, VDI Zentrum Ressourceneffizienz (DE), WRAP (UK), Motiva (FI), Enviros (CZ), WAAT i Arctik (BE).

EREK – Twój punkt widzenia na konkurencyjność biznesu poprzez efektywne gospodarowanie zasobami

Europejskie Centrum Wiedzy o Efektywności Zasobów (ang. EREK) pomaga europejskim firmom, zwłaszcza MŚP, oszczędzać energię, materiały i wodę. Dostarcza narzędzi, informacji oraz możliwości biznesowych, które pokazują nowe i lepsze sposoby efektywnego gospodarowania zasobami oraz korzyści z modeli biznesowych gospodarki o obiegu zamkniętym, które zamieniają odpady w zasoby.

Ponadto, EREK wspiera krajowe, regionalne i lokalne organizacje w całej Europie, które współpracują z MŚP, by poprawić efekty ich działalności środowiskowej, pomagając im skutecznie zarządzać zasobami.

MŚP mogą odnieść następujące korzyści dzięki narzędziom i usługom EREK:

- dostęp do wiedzy na temat najlepszych technologii i modeli biznesowych
- lepsze zarządzanie kosztami energii, wody i materiałów
- badanie zgodności działań z nowymi przepisami
- mniejsza zależność od dostawców
- zwrot z inwestycji po wprowadzeniu środków służących lepszemu wykorzystaniu zasobów

- pozyskanie informacji na temat źródeł finansowania i dostawców technologii
- pomoc w budowaniu zielonego wizerunku, który pomaga zdobyć nowych klientów.

EREK oferuje pośrednikom MŚP:

- narzędzia i instrumenty do oceny ich potencjału oszczędnościowego firm
- dostęp do wiedzy na najwyższym, światowym poziomie, wiedzy technicznej i praktyk dotyczących efektywnego gospodarowania zasobami
- warsztaty w zakresie budowania potencjału i wydarzenia networkingowe
- możliwość uczestniczenia w szkoleniach online (szkolenia prowadzone przez ekspertów ds. efektywnego zarządzania zasobami)
- dostęp do wiedzy nt. programów wsparcia dostępnych na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym
- aktualizacje profesjonalnych wydarzeń.

EREK 2019,
www.resourceefficiency.eu/en/about

NORMY ISO

Normy ISO pomagają organizacjom zmniejszyć negatywny wpływ obiektów oferujących usługi zakwaterowania na środowisko naturalne.

- ISO 21401, Turystyka i usługi powiązane – System zarządzania zrównoważonym rozwojem dla obiektów oferujących zakwaterowanie – Wymagania
- ISO 20611, Turystyka przygodowa – Dobre praktyki dotyczące zrównoważonego rozwoju – Wymagania i zalecenia

- ISO 21416, Usługi nurkowania rekreacyjnego – Wymagania i wytyczne dotyczące zrównoważonych praktyk w nurkowaniu rekreacyjnym
- ISO/TC 228, Turystyka i usługi powiązane (jednym z przykładów jest specyfikacja techniczna)
- ISO/TS 13811, Turystyka i usługi powiązane – Wytyczne dotyczące opracowywania specyfikacji środowiskowych dla obiektów oferujących zakwaterowanie

GLOBALNY SYSTEM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU DLA PRZEDSIĘBIORSTW GSES®

to międzynarodowy standard dla przedsiębiorstw. Cykliczna, zrównoważona i społecznie odpowiedzialna przedsiębiorczość jest mierzona zgodnie z międzynarodowymi normami, takimi jak ISO 20400, ISO 26000, ISO 14064 i BS 8001 –

przejrzysty łańcuch dostaw we wszystkich obszarach zrównoważonego biznesu

(<https://certifications.controlunion.com/en/certification-programs/certification-programs/gses-circular-economy>)

STANDARDOWE WYTYCZNE CRADLE TO CRADLE CERTIFIED™

to zbiór wskazówek dla projektantów i producentów dotyczących procesu ciągłego doskonalenia, w którym na produkt należy patrzeć przez pryzmat pięciu kategorii jakości: (1) bezpieczeństwo materiałów dla zdrowia, (2) ponowne wykorzystanie materiału, (3) odnawialne źródła energii i emisja dwutlenku węgla, (4) zarządzanie gos-

podarką wodną i (5) społeczna odpowiedzialność. Program certyfikacji C2C™ przewiduje przyznawanie certyfikatów na pięciu poziomach: podstawowym (Basic), brązowym (Bronze), srebrnym (Silver), złotym (Gold) lub platynowym (Platinum) (<https://www.c2ccertified.org/get-certified/product-certification>).

EMAS

Pięć korzyści EMAS dla operatorów turystycznych – łańcuch wartości – aspekty bezpośrednie i pośrednie

- **Atrakcyjność:** utrzymaj jakość ekologicznych atrakcji obiektu; ponad 1/3 turystów preferuje turystykę przyjazną dla środowiska i jest skłonna zapłacić nawet 40% więcej za to doświadczenie.
- **Optymalność:** oszczędzaj pieniądze, zużywając mniej zasobów, energii elektrycznej, ogrzewania, wody itp.
- **Wiarygodność:** korzystaj z najbardziej niezawodnego narzędzia do zarządzania środowiskowego na świecie.
- **Strategia:** możesz poprawić tylko to, co jest mierzalne! EMAS

zapewnia zestaw podstawowych wskaźników do systematycznego śledzenia efektywności środowiskowej.

- **Odpowiedzialność:** popraw to, jak pośrednio oddziałujesz na środowisko. Firmy turystyczne współpracują z wieloma podmiotami spoza ich branży, takimi jak dostawcy, podwykonawcy
- i oczywiście goście. Ich zachowanie jest częścią Twojego śladu środowiskowego! EMAS pomaga wybrać i pozytywnie wpłynąć na partnerów zgodnie z kryteriami środowiskowymi (http://ec.europa.eu/environment/emas/pdf/factsheets/EMASfactsheet_Tourism.pdf)

ŚWIATOWA RADA TURYSTYKI ZRÓWNOWAŻONEJ

Światowa Rada Turystyki Zrównoważonej

<https://www.gstcouncil.org/gstc-criteria/gstc-industry-criteria-for-tour-operators/>
Światowa Rada Turystyki Zrównoważonej jest niezależną organizacją popieraną przez ONZ; odgrywa kluczową rolę jako wiążące światowe źródło wskazówek dotyczących rozwoju i zarządzania praktykami zrównoważonego rozwoju w turystyce.

Kryteria Światowej Rady Zrównoważonej dotyczące hoteli i organizatorów wycieczek

CZĘŚĆ A: pokaz skutecznego zrównoważonego zarządzania

- A1 System zarządzania zrównoważonym rozwojem
- A2 Zgodność z prawem
- A3 Sprawozdawczość i komunikacja
- A4 Zaangażowanie personelu
- A5 Doświadczenie klienta
- A6 Precyzyjna promocja
- A7 Budynek i infrastruktura
- A7.1 Zgodność
- A7.2 Wpływ i integralność
- A7.3 Zrównoważone praktyki i materiały
- A7.4 Dostęp dla wszystkich
- A8 Wody gruntowe i prawa majątkowe
- A9 Informacje i interpretacja
- A10 Zaangażowanie docelowe

CZĘŚĆ B: zwiększenie korzyści społecznych i ekonomicznych dla lokalnej społeczności; ograniczenie negatywnych skutków

- B1 Wsparcie społeczności
- B2 Lokalne zatrudnienie
- B3 Lokalne zakupy
- B4 Lokalni przedsiębiorcy
- B5 Wykorzystywanie i nękanie
- B6 Równe szanse
- B7 Godziwa praca
- B8 Usługi komunalne
- B9 Lokalne źródła utrzymania

CZĘŚĆ C: zwiększenie korzyści dla dziedzictwa kulturowego; ograniczenie negatywnych skutków

- C1 Interakcje kulturowe
- C2 Ochrona dziedzictwa kulturowego
- C3 Prezentacja kultury i dziedzictwa
- C4 Artefakty
- CZĘŚĆ D: zwiększenie korzyści dla środowiska; ograniczenie negatywnych skutków
- D1 Oszczędzanie zasobów
- D1.1 Zakupy przyjazne środowisku
- D1.2 Wydajne zakupy
- D1.3 Oszczędność energii
- D1.4 Gospodarka zasobami wodnymi
- D2 Zmniejszenie zanieczyszczenia
- D2.1 Emisja gazów cieplarnianych
- D2.2 Transport

- D2.3 Ścieki
- D2.4 Odpady stałe
- D2.5 Substancje szkodliwe
- D2.6 Ograniczenie zanieczyszczeń
- D3 Ochrona różnorodności biologicznej, ekosystemów i krajobrazów
- D3.1 Ochrona różnorodności biologicznej
- D3.2 Gatunki inwazyjne
- D3.3 Wizyty w rezerwach przyrody
- D3.4 Interakcje z dziką przyrodą
- D3.5 Dobrostan zwierząt
- D3.6 Kłusownictwo i handel dzikimi zwierzętami

ĆWICZENIA

Ćwiczenie nr 1:

Model ReSOLVE zapewnia przedsiębiorcom i rządom narzędzia do budowania strategii i inicjatyw zgodnych z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym. Działania te pozwalają fizycznie zwiększyć efektywność wykorzystania zasobów, przedłużyć ich żywotność i odejść od zasobów nieodnawialnych na rzecz odnawialnych. Proszę podać możliwie jak najwięcej przykładów dobrych praktyk (ze szczególnym uwzględnieniem branży turystycznej) w każdym z sześciu działań w ramach modelu ReSOLVE.

Działanie	Przykłady
Regeneracja	
Współdzielenie	
Optymalizacja	
Zamykanie obiegów	
Wirtualizacja	
Wymiana	

Identyfikacja symbiozy przemysłowej na podstawie publikacji A1.3 „Przewodnik po dobrych praktykach oraz wytyczne dotyczące ekosystemów produktów ubocznych i wymiany energii” (https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevprojects/library/file_1502280065.pdf)

Ćwiczenie nr 2:

zidentyfikuj wdrożenie w oparciu o narzędzie EREK (www.resourceefficient.eu/).

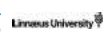
PRZEWODNIK DLA SZKOLENIOWCÓW

Początek podróży ku gospodarce o obiegu zamkniętym

Moduł 1 - Przewodnik dla trenerów

LEAD PARTNER

PARTNERS

WPROWADZENIE

W ramach modułu poświęconego gospodarce o obiegu zamkniętym chcemy podnosić wiedzę, kształtować właściwe postawy i zachęcać do wdrażania koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym w małych i średnich przedsiębiorstwach z branży turystycznej w południowym regionie Morza Bałtyckiego. Wiedza o mechanizmach i korzyściach funkcjonowania innowacyjnej firmy w gospodarce o obiegu zamkniętym, promowana m.in. przez UE i Polskę, powinna ułatwić zrozumienie kolejnych modułów warsztatów CIRTOINNO.

Szkolenie jest przeznaczone dla de-

cydentów oraz pracowników odpowiedzialnych np. za efektywność energetyczną budynku, dostawy materiałów, obsługę kuchni itp.

Gospodarka o obiegu zamkniętym to ogólna koncepcja, która wpływa na wszystkie aspekty działalności. Zalecamy, aby uczestnicy szkolenia przekazali tę koncepcję całemu zespołowi w firmie. Szkolenie z wprowadzenia do gospodarki o obiegu zamkniętym powinno poprzedzać inne warsztaty w ramach projektu CIRTOINNO.

CELE:

Celem warsztatów jest przedstawienie skutecznych mechanizmów zarządzania przedsiębiorstwem, promocja koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), a tym samym podniesienie poziomu innowacyjności.

Warsztaty podzielone są na trzy części:

- prezentacja założeń GOZ (omówienie idei, prezentacja przykładów takiej gospodarki na świecie – inicjatywy prawne, konkretne praktyczne zasady);
- omówienie modelu GOZ w kontekście ekonomicznym, środowiskowym i społecznym, co ma służyć skutecznemu wdrożeniu założeń GOZ w MŚP z branży turystycznej; wymiana doświadczeń będzie poparta rzeczywistymi przykładami z sektora turystyki;

- prezentacja narzędzi i instrumentów wspierających wdrażanie modelu gospodarki o obiegu zamkniętym
- w turystyce, w tym narzędzia EREK (ang. European Resource Efficiency Knowledge Center, tj. Europejskie Centrum Wiedzy o Efektywności Zasobów), które ma służyć lepszemu wykorzystaniu surowców
- w gospodarce wodnej, materiałowej, odpadów oraz energii.
- Ponadto, uczestnicy powinni nauczyć się:
- oceniać możliwości rozwoju innowacyjnych produktów i usług
- skutecznie gospodarować odpadami, surowcami, produktami
- zwiększyć atrakcyjność marki
- wzmocnić więzi ze środowiskiem biznesowym i klientami

PROGRAM WARSZTATÓW:

DZIEŃ 1 9:00 - 15:30

Godzina	Tematy
Wprowadzenie	
09:00 - 09:15	Zapoznanie się (szkoleniowca i uczestników)
09:15 - 09:45	Krótkie wprowadzenie do koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym
09:45 - 10:05	Gospodarka o obiegu zamkniętym na świecie – inicjatywy prawne
10:05 - 10:45	Zasady gospodarki o obiegu zamkniętym – jak wprowadzić ten model
10:45-11:00	Przerwa kawowa
Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – model i dobre praktyki	
11:00 - 11:30	Krótkie wprowadzenie: gospodarka o obiegu zamkniętym a turystyka
11:30 - 11:50	Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – korzyści
11:50 - 13:00	Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – analiza przypadków
13:00 - 14:00	Przerwa obiadowa
Narzędzia i instrumenty wspierające wdrożenie gospodarki o obiegu zamkniętym	
14:00 - 14:40	Narzędzia i instrumenty gospodarki o obiegu zamkniętym opracowane np. przez UE
14:40 - 15:10	Normy jakości wspierające wprowadzenie gospodarki o obiegu zamkniętym
15:10 - 15:30	Podsumowanie warsztatów

- Oczekiwania, nadzieje, ryzyko, motywacja
- Dlaczego tu jesteśmy (agenda, cele końcowe, stosunek do gospodarki o obiegu zamkniętym itp.)
- Różne podejścia
- w gospodarce
- Inicjatywy i perspektywy ogólnie
- Praktyczny wymiar gospodarki o obiegu zamkniętym – jak to podejście wygląda w praktyce i jak się rozwija
- Różne podejścia do zrównoważonego biznesu
- w turystyce
- Korzyści z GOZ dla MŚP
- i różnych grup interesariuszy działających w turystyce
- Dobre praktyki oparte na przykładach
- Różne praktyczne rozwiązania wspierające GOZ, wymianę wiedzy
- i doświadczeń
- Jakość a gospodarka
- o obiegu zamkniętym –
- w jaki sposób różne standardy jakości mogą motywować i wspierać przejście do takiego modelu

LISTA SLAJDÓW

Slajd 1 – Powitanie
 Slajd 2 – O prowadzącym
 Slajd 3 – Plan warsztatów
 Slajd 4 – Czym jest gospodarka o obiegu zamkniętym
 Slajd 5 – Dlaczego potrzebujemy gospodarki o obiegu zamkniętym?
 Slajd 6 – Gospodarka liniowa a cyrkularna
 Slajd 7-8 – Zyski z gospodarki o obiegu zamkniętym
 Slajd 9 – Korzyści społeczne, środowiskowe i ekonomiczne wynikające z gospodarki o obiegu zamkniętym
 Slajdy 10-11 – Zrównoważony rozwój a gospodarka o obiegu zamkniętym
 Slajdy 12-13 – Gospodarka o obiegu zamkniętym: jej pochodzenie i ewolucja
 Slajdy 14-17 – Gospodarka o obiegu zamkniętym: obecność w systemach krajowych
 Slajd 18 – Polska droga do gospodarki o obiegu zamkniętym
 Slajd 19-20 – Główne zasady związane z gospodarką o obiegu zamkniętym
 Slajdy 21-24 – Model ReSOLVE
 Slajd 25 – Dyskusja
 Slajd 26 – Druga część warsztatów
 Slajdy 27-28 – Wprowadzenie do gospodarki o obiegu zamkniętym w turystyce
 Slajd 29 – Nakłady i wyniki w usługach turystycznych
 Slajdy 30-32 – Zyski dla branży turystycznej z wdrożenia gospodarki o obiegu zamkniętym
 Slajd 33-37 – Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – analiza przypadków: Avocado Vegan Bistro

Slajdy 38-41 – Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – analiza przypadków: NOTERA Hotel SPA
 Slajdy 42-48 – Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – analiza przypadków: Green Solution House
 Slajdy 49-52 – Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – analiza przypadków: SPA
 Slajd 53 – Trzecia część warsztatów
 Slajd 54 – Gospodarka o obiegu zamkniętym jako system
 Slajd 55 – Narzędzia wspierające przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym
 Slajd 56 – Europejska platforma współpracy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym
 Slajd 57 – Narzędzia i instrumenty gospodarki o obiegu zamkniętym
 Slajd 58 – Zrób zielony krok
 Slajd 59 – Ramy monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym
 Slajd 56 – EREK (European Resource Efficiency Knowledge Center, Europejskie Centrum Wiedzy o Efektywności Zasobów)
 Slajdy 61-62 – Normy ISO
 Slajdy 63-65 – Globalny system zrównoważonego rozwoju dla przedsiębiorstw GSES®
 Slajd 66 – Standardowe wytyczne Cradle to Cradle Certified™
 Slajd 67-69 – EMAS
 Slajd 70 – Certyfikacja turystyki
 Slajd 71 – Światowa Rada Turystyki Zrównoważonej (Global Sustainable Tourism Council)
 Slajdy 72-73 – Inspiracje gospodarki o obiegu zamkniętym w turystyce
 Slajdy 74-76 – Inspiracje w zakresie gospodarowania odpadami
 Slajd 77 – Ograniczenie marnotrawienia żywności w hotelarstwie - Wytyczne HOTREC
 Slajd 78 – Dziękujemy; dane kontaktowe

TREŚĆ SLAJDÓW

Slajd 1 – Powitanie

Przywitaj uczestników, opowiedz im o celach warsztatów w pierwszym dniu oraz o koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym, zachęcaj MŚP do wdrażania takiego modelu gospodarki w sektorach, w których prowadzą działalność, podaj konkretne przykłady z branży turystycznej i wskaż narzędzia, których firmy mogą użyć w procesie przejścia z gospodarki linearniej do obiegu zamkniętego.

Slajd 2 – O prowadzącym

Przedstaw się, opowiedz o swoim doświadczeniu zawodowym; poproś uczestników, by również krótko się przedstawili. To dobry moment, aby zapytać o ich oczekiwania dotyczące szkolenia.

Slajd 3 – Plan warsztatów

Przedstaw plan warsztatów na dany dzień. Skup się tylko na tym, o czym będziesz mówić podczas tego spotkania. Zachęcamy również, byś krótko przedstawił(-a)/wyszczególnił(-a) zagadnienia objęte poszczególnymi blokami szkoleniowymi, powiedział(-a), kiedy będą przerwy i jak długo potrwać, a także omówił(-a) inne kwestie logistyczne związane ze szkoleniem.

Slajd 4 – Czym jest gospodarka o obiegu zamkniętym

Rosnący popyt i zużycie surowców zmusza do poszukiwania nowych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska. Dlatego większość podmiotów na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym decyduje się na wdrożenie gospodarki o obiegu zamkniętym. Taki model zakłada maksymalizację wartości produktu lub usługi w obiegu za-

mkniętym oraz zwiększenie roli recyklingu na końcu okresu użyteczności produktu.

Gospodarka o obiegu zamkniętym to koncepcja ekonomiczna, która współdziała ze zrównoważonym rozwojem, a jej celem jest zachowanie wartości produktów, materiałów i zasobów w gospodarce tak długo, jak to możliwe,

oraz zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów. Każdego roku w Europie zużywa się średnio 16 ton materiałów na osobę, a ok. 6 ton kończy jako odpad. Ponadto, prawie połowa odpadów trafia na wysypiska śmieci.

Slajd 5 – Dlaczego potrzebujemy gospodarki o obiegu zamkniętym?

Slajd 6 – Gospodarka liniowa a cyrkularna

Jednym z głównych aspektów nowego modelu gospodarczego jest przejście od gospodarki liniowej (w której surowce są pozyskiwane po to, by wytworzyć produkt, wykorzystają go i wyrzucić) do gospodarki o obiegu zamkniętym (w której odpady i produkty na końcu cyklu ich użyteczności wracają do cyklu produkcyjnego jako surowce wtórne) w zakresie społecznym, ekonomicznym i środowiskowym. Model ten polega na wdrażaniu nowej gospodarki opartej na zasadzie „zamykania cyklu życia” towarów, usług, odpadów, materiałów, wody i energii.

Zgodnie z definicją Fundacji Ellen MacArthur, którą powołano, by przyspieszyć przejście do GOZ: „Gospodarka o obiegu zamkniętym opiera się na zasadach (i) ograniczania odpadów i zanieczyszczeń, (ii) utrzymywania produktów i materiałów w stanie, który pozwala na ich stałe użytkowanie, oraz (iii) regeneracji systemów naturalnych”.

Slajd 7-8 – Zyski z gospodarki o obiegu zamkniętym

7

Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym zwiększa inwestycje, wartość dodaną i miejsca pracy oraz stymuluje innowacje.

8

Slajd 9 – Korzyści społeczne, środowiskowe i ekonomiczne wynikające z gospodarki o obiegu zamkniętym

Grafika pochodzi z artykułu „Circular Economy: The Concept and its Limitations” (Karhonen, Jouni & Honkasalo, Antero & Seppälä, Jyri, (2018) Ecological Economics 143:37-46) i pokazuje trzy wymiary możliwych korzyści wynikających z modelu gospodarki o obiegu zamkniętym. Według autorów „skuteczna gospodarka o obiegu zamkniętym wpływa na wszystkie trzy wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy, środowiskowy i społeczny. GOZ powinna dostosować się do naturalnych cykli ekosystemów i wykorzystywać je w cyklach gospodarczych, przestrzegając przy tym wskaźników reprodukcji”.

Slajdy 10-11 – Zrównoważony rozwój a gospodarka o obiegu zamkniętym

Slajdy 12-13 – Gospodarka o obiegu zamkniętym: jej pochodzenie i ewolucja

Na poziomie UE idea gospodarki o obiegu zamkniętym została opisana w trzech głównych komunikatach:

- Ku gospodarce o obiegu zamkniętym: program „zero odpadów dla Europy”
- Zamknięcie obiegu plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym

- Ramy monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym
- Wszystkie zostały szczegółowo opisane w materiałach szkoleniowych dla MSP.

Na tym etapie prezentacji zachęcamy do dostosowania treści i zakresu do poziomu wiedzy uczestników, ich zainteresowań

oraz oczekiwań dotyczących szkolenia.

Uwaga: materiał powstał w latach 2018-2019 i po tym terminie nie będzie aktualizowany. Z tego powodu prowadzący warsztaty powinien aktualizować wiedzę w tej dziedzinie przed każdym szkoleniem.

Slajdy 14-17 – Gospodarka o obiegu zamkniętym: obecność w systemach krajowych

GOZ to koncepcja promowana obecnie przez UE, rządy kilku krajów, w tym Chin, Japonii, Wielkiej Brytanii, Francji, Kanady, Holandii, Szwecji oraz Finlandii, a także kilka przedsiębiorstw na całym świecie.

Slajd 18 – Polska droga do gospodarki o obiegu zamkniętym

Uwaga: dostosuj treść tego slajdu do kraju, w którym odbywają się warsztaty.

Slajd 19-20 – Główne zasady związane z gospodarką o obiegu zamkniętym

- Istnieje kilka sposobów na przekształcenie gospodarki liniowej w GOZ, w tym: (i) zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów oraz decoupling (tj. zerwanie związku pomiędzy wzrostem gospodarczym a wpływem wywieranym na środowisko) dzięki rozsądnemu użytkowaniu i wytwarzaniu produktów, (ii) przedłużenie żywotności produktu i jego części, (iii) mądre wykorzystywanie materiałów, (iv) minimalizacja odpadów.
- GOZ opiera się na kilku zasadach:
- ekoprojektowanie: u podstawy tej koncepcji leży uwzględnienie wpływu na środowisko w całym cyklu życia produktu,
- ekologia przemysłowa i terytorialna: ustanowienie przemysłowej metody organizacyjnej na obszarze charakteryzującym się optymalnym zarządzaniem zasobami i przepływami materiałów, energii i usług,
- ekonomia „funkcjonalności”: pierwszeństwo używania nad posiadaniem, sprzedaży usługi nad sprzedażą towaru,
- drugie życie: ponowne wprowadzenie do obiegu gospodarczego produktów, które nie odpowiadają już potrzebom pierwszego konsumenta,
- ponowne użycie: wykorzystanie niektórych produktów lub ich wciąż sprawnych części w nowych artefaktach,
- naprawa: przywrócenie funkcjonalności uszkodzonym produktom,
- recykling: wykorzystanie odpadów,
- waloryzacja: wykorzystanie energii z odpadów, których nie można poddać recyklingowi.

Współdzielenie: „gospodarka dzielenia się” pokrywa się z gospodarką o obiegu zamkniętym. Współdzielenie pozwala w pełni wykorzystać towary i eliminuje marnotrawstwo i powielanie. Przeciętny europejski samochód jest używany w niewielkim zakresie (5% czasu), najczęściej bowiem stoi na parkingu lub w ogóle nie jest używany. Programy wspólnego korzystania z samochodów, wypożyczanie narzędzi lub książek z biblioteki przyczynia się do zwiększenia wartości produktów poprzez ich udostępnianie. Rynek wtórny i usługi naprawy są również należące do tej kategorii, ponieważ zmniejszają „tempo zapętlania się” towarów wykorzystywanych w gospodarce i zapewniają, że produkty zostaną ponownie przetworzone zgodnie z potrzebami.

Optymalizacja: ta zasada dotyczy ograniczenia marnotrawstwa energii i materiałów przy wytwarzaniu oraz użytkowaniu towarów. Zakłada wykorzystanie technologii, by zrobić jak najlepszy użytek z zasobów. Np. stosowanie nawozu destabilizuje obieg azotu w przyrodzie, ale 70% nawozu rozpylanego na rośliny ulega zmyciu lub trafia do gleby i nigdy nie jest wykorzystywane przez roślinę. Precyzyjne techniki rolnicze zapewniają dostarczenie roślinie (do korzeni) dokładnie takiej ilości nawozu, jakiej potrzebuje, minimalizując przy tym straty.

Zamykanie obiegów: o ile materiały organiczne w gospodarce o obiegu zamkniętym są kompostowane, materiały nieorganiczne (lub „techniczne”) są ponownie wykorzystywane. Mogą być poddane recyklingowi lub znów wykorzystane w produkcji jako surowiec wtórny. Tak czy inaczej, zasoby są przetwarzane, „zapętlane” i przywracane gospodarce, a nie marnowane na wysypisku śmieci.

Wirtualizacja: jeśli korzystasz z czytnika e-booków lub subskrybujesz platformę Netflix, bierzesz udział w wirtualizacji gospodarki. Pomyśl, ile różnych gadżetów zastąpiły aplikacje w Twoim telefonie: budziki, mapy, codzienna prasa. McKinsey zalicza do tej grupy również samochody autonomiczne (pomimo tego, że samochód jako taki nie zniknął, choć kierowca – tak).

Wymiana: ostatnia kategoria dotyczy stosowania nowych technologii, modernizację lub zastąpienie starszych sposobów działania nowszymi, np. silniki elektryczne są zastępowane spalinowymi. Możemy również „wymieniać” sposoby działania, np. zrezygnować z jazdy samochodem (bez względu na to, czy jest elektryczny czy tradycyjny) na rzecz transportu publicznego czy wspólnego korzystania z samochodów osobowych.

Slajdy 21-24 – Model ReSOLVE

Jeden z głównych modeli biznesowych gospodarki o obiegu zamkniętym opracowała Fundacja Ellen MacArthur. Podstawowe zasady obiegu zamkniętego sprowadzają się do sześciu działań: regeneracja, współdzielenie, optymalizacja, zamykanie obiegów, wirtualizacja, wymiana.

Regeneracja: szeroki zestaw działań, które utrzymują i zwiększają biologiczny potencjał Ziemi do regeneracji, w tym przejście od paliw kopalnych do energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, rekultywacja gruntów oraz przywracanie lub ochrona ekosystemów, a także zwracanie odzyskanych zasobów biologicznych do biosfery (np. przez kompostowanie).

Slajdy 42-48 – Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – analiza przypadków: Green Solution House

Najlepsze praktyki stosowane w Green Solution House w Rønne (Bornholm, Dania): obiekt został zaprojektowany jako nowy eksperymentalny hotel, a inspiracją dla projektu i realizacji była koncepcja cyklu życia produktów Cradle to Cradle. Rozwiązania stosowane w hotelu są zgodne z cyklem przyrody i mają na celu ograniczenie marnotrawstwa. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej: <http://www.greensolutionhouse.dk/en> (zakładka: O nas).

Slajdy 49-52 – Gospodarka o obiegu zamkniętym w turystyce – analiza przypadków: SPA

Slajd 53 – Trzecia część warsztatów

Slajd 54 – Gospodarka o obiegu zamkniętym jako system

GOZ nie jest nowym aspektem w obszarze ochrony środowiska. Należy wziąć pod uwagę cały system (zrównoważony rozwój, wzrost gospodarczy, ekoinnowacje) i przeanalizować go z punktu widzenia łańcucha wartości.

Slajd 55 – Narzędzia wspierające przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym

Slajd 56 – Europejska platforma współpracy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym

Jednym z najważniejszych narzędzi, które gromadzi dobre praktyki w UE jest Europejska platforma współpracy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym. Platforma jest wspólną inicjatywą Komisji Europejskiej i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. Tworzy „sieć sieci”, która wykracza poza działania sektorowe i podkreśla możliwości i wyzwania międzysektorowe. Jest to miejsce wymiany doświadczeń, specjalistycznej wiedzy, rozwiązań problemów gospodarki o obiegu zamkniętym, gromadzenia istniejących inicjatyw na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym oraz ułatwiania współpracy różnych podmiotów zainteresowanych kwestiami związanymi z GOZ. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej: <https://circulareconomy.europa.eu/platform/>

Slajd 57

– Narzędzia i instrumenty gospodarki o obiegu zamkniętym

Aby ułatwić proces transformacji w kierunku GOZ, Komisja Europejska opublikowała kilka wytycznych, które pomogą w jego realizacji:

- dobrowolne ramy sprawozdawczości dotyczące zrównoważonego budownictwa „Level(s)” promujące, na podstawie istniejących standardów, unijne podejście do oceny efektywności środowiskowej w branży budowlanej oraz myślenie
- o cyklu użyteczności w odniesieniu do całego budynku;
- System Weryfikacji Technologii Środowiskowych UE (EU Environmental Technology Verification, ETV) to nowe narzędzie, które pomaga innowacyjnym technologiom środowiskowym wejść na rynek. Zapewnia weryfikację wydajności technologii przez strony trzecie, zdobywając zaufanie potencjalnych klientów i jednocześnie zmniejszając ryzyko technologiczne;
- ślad ekologiczny produktu (PEF) i ślad ekologiczny organizacji (OEF) to kompleksowe narzędzia, które mierzą wpływ produktów i organizacji na środowisko i informują o tym klientów; takie podejście do oceny cyklu życia odzwierciedla istotę GOZ;
- oznakowanie ekologiczne UE to dobrowolna etykieta do identyfikacji produktów i usług, które zmniejszyły swój wpływ na środowisko w całym cyklu użyteczności; etykieta pomaga konsumentom dokonywać świadomych wyborów
- i nagradza producentów, którzy podejmuje wysiłki na rzecz tworzenia zrównoważonych produktów;
- EMAS (Eco-Management Audit Scheme – Europejski System Ekozarządzania) to oficjalny europejski instrument zarządzania środowiskiem, które pomagają firmom poprawić ich efektywność środowiskową i wykazać wysiłki zmierzające do wdrożenia praktyk zakładających redukcję zasobów, ponowne użycie produktów i recyklingu;
- zielone zamówienia publiczne (ZZP) to potężny instrument gospodarki o obiegu zamkniętym, który podkreśla popyt na zielone produkty i usługi poprzez promowanie zielonych rynków i dawanie organom publicznym dobrych przykładów.

Slajd 58 – Zrób zielony krok

Strona internetowa „Zrób zielony krok” to kopalnia informacji o tym, jak oszczędzać zasoby i przyciągnąć więcej klientów.

Zarządzanie łańcuchem dostaw. Wszystkie organizacje turystyczne polegają na zewnętrznych dostawcach dóbr i usług. Oddziaływanie na środowisko wynikające z produkcji i dostawy tych dóbr i usług mogą być znaczące w porównaniu z wpływem na środowisko wynikającym bezpośrednio z działań podejmowanych przez organizacje turystyczne lub zarządzanych przez takie organizacje.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej: <https://ec.europa.eu/environment/emas/take-agreenstep/index.html>

Slajd 59 –

Ramy monitorowania gospodarki o obiegu zamkniętym

Nie ma żadnego wskaźnika, który służyłby do pomiaru GOZ. Istnieje jednak wiele wskaźników, które mogą pomóc zmierzyć wyniki w kilku obszarach, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniają się do rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym. Można je podzielić na 4 grupy: (1) produkcja i konsumpcja, (2) gospodarowanie odpadami, (3) surowce wtórne, (4) konkurencyjność i innowacje.

Slajd 60 – EREK (European Resource Efficiency Knowledge Center, Europejskie Centrum Wiedzy o Efektywności Zasobów)

EREK wspiera europejskie MŚP w tworzeniu rzeczywistych modeli, które oszczędzają materiały, zasoby i energię. Dostarcza informacji, rozwiązań biznesowych i narzędzi, które wspierają wydajniejsze zarządzanie zasobami dzięki cyklicznemu modelowi biznesowemu. EREK wspiera także krajowe, regionalne i lokalne inicjatywy w Europie, pomagając MŚP w ich dążeniu do gospodarki o obiegu zamkniętym. Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej: <https://www.resourceefficient.eu/en>

Slajdy 61-62 – Normy ISO

- Zgodnie z normą ISO 20400: 2017 bardzo ważne jest uwzględnienie GOZ w całym łańcuchu wartości. Istnieje kilka norm ISO dotyczących zrównoważonej turystyki, np.:
- ISO 21401, Turystyka i usługi powiązane – System zarządzania zrównoważonym rozwojem dla obiektów oferujących zakwaterowanie – Wymagania
- ISO 20611, Turystyka przygodowa – Dobre praktyki dotyczące zrównoważonego rozwoju – Wymagania i zalecenia
- ISO 21416, Usługi nurkowania rekreacyjnego – Wymagania i wytyczne dotyczące zrównoważonych praktyk
- w nurkowaniu rekreacyjnym
- ISO/TC 228, Turystyka i usługi powiązane (jednym z przykładów jest specyfikacja techniczna)
- ISO/TS 13811, Turystyka i usługi powiązane – Wytyczne dotyczące opracowania specyfikacji środowiskowych dla obiektów oferujących zakwaterowanie

Slajdy 63-65 – Globalny system zrównoważonego rozwoju dla przedsiębiorstw GSES®

Globalny system zrównoważonego rozwoju dla przedsiębiorstw GSES® to międzynarodowy standard dla przedsiębiorstw. Cyrkularna, zrównoważona i społecznie odpowiedzialna przedsiębiorczość jest mierzona zgodnie z międzynarodowymi normami, takimi jak ISO 20400, ISO 26000, ISO 14064 i BS 8001 – przejrzysty łańcuch dostaw we wszystkich obszarach zrównoważonego biznesu.
<https://certifications.controlunion.com/en/certification-programs/certification-programs/gses-circular-economy>
<https://gses-system.com/>

Są to dobrowolne wytyczne, które zalecają przejrzystość i ujawnianie informacji oraz promują uczciwość na rynku wiarytelności i akcji w gospodarce o obiegu zamkniętym. Dokument ten został wspólnie opracowany przez: ABN Amro, Banco Intesa San Paolo, BNP Paribas, CDC, Circle Economy, Circularity Capital, Danish Business Authority, EBRD, EIB, Ellen MacArthur Foundation, ING, KPMG, PGGM, Rabobank, Sitra, Suez. Został opracowany z myślą o stworzeniu wspólnych ram finansowania gospodarki o obiegu zamkniętym. Według strony internetowej ABN Amro, „nowe wytyczne powinny pomóc firmom z sektora usług finansowych ustalić, czy inicjatywy są naprawdę ekoinnowacyjne, np. monitorując ponowne wykorzystanie produktów i materiałów, tym samym zapewniając, że zachowają one najlepszą możliwą wartość”.
<https://www.abnamro.com/en/newsroom/press-releases/2018/abn-amro-ing-and-rabobank-launch-finance-guidelines-for-circular-economy.html>

https://www.abnamro.com/nl/images/Documents/040_Duurzaamheid/Publications/ABN_AMRO_Circular_Economy_Finance_Guidelines_2018.pdf
 Wytyczne dotyczące finansów w gospodarce o obiegu zamkniętym
 Zgodnie z wytycznymi, oceniając przedsiębiorstwo, należy wziąć pod uwagę dwa aspekty: model biznesowy i wpływ społeczno-gospodarczy (w tym wpływ na środowisko).
 Wytyczne proponują rozważenie następujących elementów modeli biznesowych GOZ:

- zastąpienie pierwotnych surowców wtórnymi (z recyklingu),
- wyeliminowanie/ograniczenie ilości materiałów niebezpiecznych/toksycznych, łatwy demontaż i naprawa, by ułatwić recykling, ponowne użycie, przedłużenie żywotności,
- współdzielenie modeli biznesowych: zwiększenie zdolności produkcyjnej produktu lub zasobu w okresie jego użytkowania,
- produkt jako usługa,
- przedłużenie żywotności,
- odzyskiwanie materiałów/zasobów,
- facylitatorzy i aktywatorzy – tworzą sieci i współpracują z facylitatorami w gospodarce o obiegu zamkniętym (np. logistyka zwrotów).

Slajd 66 – Standardowe wytyczne Cradle to Cradle Certified™

Standardowe wytyczne Cradle to Cradle Certified (C2C)™ to zbiór wskazówek dla projektantów i producentów dotyczących procesu ciągłego doskonalenia, w którym na produkt należy patrzeć przez pryzmat pięciu kategorii jakości: (1) bezpieczeństwo materiałów dla zdrowia, (2) ponowne wykorzystanie materiału, (3) odnawialne źródła energii i emisja dwutlenku węgla, (4) zarządzanie gospodarką wodną i (5) społeczna odpowiedzialność. Program certyfikacji C2C™ przewiduje przyznawanie certyfikatów na pięciu poziomach: podstawowy, brązowy, srebrny, złoty lub platynowy (<https://www.c2ccertified.org/get-certified/product-certification>).

Slajd 67-69 – EMAS

67 Kluczowe korzyści dla operatorów turystycznych – łańcuch wartości – aspekty bezpośrednie i pośrednie. Wskazuje się na pięć korzyści dla operatorów turystycznych:

- **atrakcyjność:** utrzymaj jakość ekologicznych atrakcji obiektu; ponad 1/3 turystów preferuje turystykę przyjazną dla środowiska i jest skłonna zapłacić nawet 40% więcej za to doświadczenie;
- **opłacalność:** oszczędzaj pieniądze, zużywając mniej zasobów, energii elektrycznej, ogrzewania, wody itp.;
- **wiarygodność:** korzystaj z najbardziej niezawodnego narzędzia do zarządzania środowiskowego na świecie;

68 **strategia:** możesz poprawić tylko to, co jest mierzalne! EMAS zapewnia zestaw podstawowych wskaźników do systematycznego śledzenia efektywności środowiskowej; **odpowiedzialność:** popraw to, jak pośrednio oddziałujesz na środowisko. Firmy turystyczne współpracują z wieloma podmiotami spoza ich branży, takimi jak dostawcy, podwykonawcy i oczywiście goście. Ich zachowanie jest częścią Twojego śladu środowiskowego! EMAS pomaga wybrać i pozytywnie wpłynąć na partnerów zgodnie z kryteriami środowiskowymi. Nagroda EMAS 2017 – za

69 wkład w rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym w Europie – przypadła belgijskiej sieci hoteli Martin's Hotels. Ta nagroda pokazuje GOZ w szerszej perspektywie. Hotele Martin's, zatrudniające 350 pracowników, sporo zaoszczędziły na kosztach i materiałach dzięki swojej polityce zakupowej (pozyskiwanie produktów lokalnych oraz opatrzonych ekologiczną etykietą, leasing sprzętu) oraz gospodarowaniu odpadami (stosowanie produktów wielokrotnego użytku, zakupy hurtowe oraz oddanie lub ponowne wykorzystanie mebli).

Slajd 70 – Certyfikacja turystyki

Jest wiele różnych standardów i certyfikatów związanych z ekologią i zrównoważoną turystyką, dlatego zalecamy osobie prowadzącej warsztaty, by dostosowała zakres informacji związanych z tym slajdem do potrzeb uczestników i kraju, w którym odbywa się szkolenie. Konkretnie certyfikaty przyznawane w danych krajach należy szczegółowo omówić.

Slajd 71 – Światowa Rada Turystyki Zrównoważonej (Global Sustainable Tourism Council)

Światowa Rada Turystyki Zrównoważonej jest niezależną organizacją popieraną przez ONZ; odgrywa kluczową rolę jako wiodące światowe źródło wskazówek dotyczących rozwoju i zarządzania praktykami zrównoważonego rozwoju w turystyce.

Slajdy 72-73 – Inspiracje gospodarki o obiegu zamkniętym w turystyce

72

Zrównoważony rejs w ramach inicjatywy LIFE, prowadzony przez jedną z największych firm wycieczkowych (Costa Crociere), miał pokazać, jak zapobiegać powstawaniu odpadów, odzyskiwać dobra lub je utylizować na statku wycieczkowym. W czasie rejsu oceniono wpływ trzech strumieni odpadów (opakowania, odpady biodegradowalne i papier) na środowisko oraz techniczną/ ekonomiczną wykonalność rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami na dużą skalę. Organizatorzy zaproponowali także znormalizowane podejście do zarządzania odpadami na pokładzie oraz opracowali wytyczne dotyczące zaawansowanego systemu certyfikacji i ocenili możliwość przekształcenia ograniczenia emisji CO2 w zbywalne kredyty węglowe.

Wkład UE: 1 314 623 EUR (2011-2014); poziom finansowania UE: 50%.

73

Klaster GOazen 2008 („chodźmy” w języku baskijskim) to platforma współpracy między firmami turystycznymi w Kraju Basków, zrzeszająca ponad 580 firm świadczących usługi w zakresie zakwaterowania, gastronomii, rekreacji, rozrywki, zwiedzania i transportu. Członkowie klastra mają wspólną wizję i angażują się w marketing, zasoby ludzkie, innowacje, jakość, turystykę transgraniczną oraz synergię działań publicznych i prywatnych.

Slajdy 74-76 – Inspiracje w zakresie gospodarowania odpadami

Slajd 77 – Ograniczenie marnotrawienia żywności w hotelarstwie - Wytyczne HOTREC

Warto wspomnieć o wytycznych HOTREC, ponieważ jest to świetny przykład na to, w jaki sposób stowarzyszenie wspiera swoich członków i jednocześnie wprowadza odgórne standardy w sektorze (turytycznym). Tego rodzaju (międzynarodowa) współpraca, a także członkostwo w ponadnarodowej organizacji, wspierają przepływ wiedzy i innowacji.

Źródło: https://u.profitroom.com/2017.ighp.pl/uploads/pdf_aktualnosci/hotrec_brochure_-_reduce_food_waste.pdf

Slajd 78 – Dziękujemy; dane kontaktowe

